

Groen is in maatschappelijk opzicht belangrijk en heeft volgens de Gezondheidsraad een positief effect op het welzijn en welbevinden van mensen. Dit hoofdstuk omvat indicatoren over stedelijk groen, groen dat met name voor recreatie wordt gebruikt en indicatoren over natuur, met name over biodiversiteit.

Wet- en regelgeving en beleid

Nederland heeft een aantal beschermde natuurgebieden aangewezen, welke deel uitmaken van het Europese netwerk van gebieden: het **Natura 2000** (zie ook www.natura2000.nl). De Nederlandse wetten die gelden zijn de **Flora- en faunawet** en de **Natuurbeschermingswet**. Meer informatie hierover is te vinden op www.msronline.nl.

Landelijk is er beleid op het gebied van natuur (**Ecologische Hoofdstructuur**, EHS) en recreatie (**Recreatie om de Stad**, RodS) dat het Rijk heeft geformuleerd voor de periode 2007-2013. De doelstellingen staan in het Meerjarenprogramma Agenda Vitaal Platteland 2007-2013. Meer informatie is hierover te vinden op www.minlnv.nl. De middelen worden beschikbaar gesteld via het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). Vanuit het Europese programma LIFE+ dat tot en met 2013 het Europees milieu- en natuurbeleid en -wetgeving financieel ondersteunt, is voor Zuid-Holland ongeveer zes miljoen euro beschikbaar. De helft is bestemd voor maatregelen die de natuur en biodiversiteit ondersteunen. Meer informatie is te vinden op www.zuid-holland.nl.

De **Kaderrichtlijn Water** (KRW) heeft als hoofddoel alle grond- en oppervlaktewateren te beschermen tegen achteruitgang en waar mogelijk te verbeteren, wat van invloed is op de waterflora en -fauna. Meer informatie hierover is te vinden op www.msronline.nl en in hoofdstuk 4, Water.

De Nota uitvoering verdrogingbeleid Zuid-Holland geeft een overzicht van de maatregelen die de provincie tot 2013 wil nemen om verdroging te bestrijden. Verdroging is één van de urgentste milieuproblemen voor de natuur. De verdroogde gebieden worden de TOP-gebieden genoemd. In de regio Rijnmond zijn de Duinen van Voorne, de Kapittelduinen bij Hoek van Holland en de Vlaardingse Vlietlanden TOP-gebieden. Meer informatie is te vinden op www.landelijksteunpuntverdroging.nl en op www.zuid-holland.nl.

In de Structuurvisie Randstad 2040 is de visie op groen beschreven als 'het beschermen en ontwikkelen van landschappelijke differentiatie en de ontwikkeling van groene woon- en werkmilieus'. Dit wordt gekoppeld aan de ontwikkeling van stedelijke parken en transitiegebieden van de landbouw, de zogenoemde groenblauwe opgave. Meer informatie is te vinden in hoofdstuk Ruimte en op www.vrom.nl.

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is het landelijk netwerk van natuurgebieden. De provinciale ecologische hoofdstructuur (PEHS) is dat op provinciaal niveau. Op regionaal niveau vormt het Regionaal Groenblauw Structuurplan 2 (RGSP2) een uitwerking van het overkoepelende Ruimtelijk Plan Regio Rotterdam 2020 (RR2020), waar de PEHS in is geïntegreerd (zie ook hoofdstuk 10, Ruimte). Het RGSP2 geeft een overzicht van de opgaven die

vanuit landschap, cultuurhistorie, water, natuur, recreatie en landbouw op de regio afkomen en vertaalt deze naar een samenhangende visie. Het RGSP2 is een gezamenlijk product van de stadsregio Rotterdam en de provincie Zuid-Holland. Er is een uitvoeringsprogramma waarin staat hoe en welke (vooral kwantitatieve) doelstellingen worden gerealiseerd. Meer informatie over het RSGP2 is te vinden op www.stadsregio.info.

Inspanningen

Bezuinigingen door de economische crisis zijn merkbaar. Zowel landelijk als provinciaal zijn berichten verschenen dat er tekorten zijn voorzien voor de aanleg en het beheer van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Recreatie om de Stad (RodS). De provincie Zuid-Holland heeft het Rijk gevraagd om meer beleidsvrijheid voor de realisatie van de EHS en RodS, voor het vaker toepassen van het onteigeningsinstrument. Daarnaast heeft de provincie een herijking van het ILG-programma vastgesteld. In de praktijk betekent dit dat de financiering van een aantal projecten is komen te vervallen, onder andere voor de Rottezoom en Schieveen, of dat er minder financiële middelen beschikbaar zijn, bijvoorbeeld voor het Hoeksepark.

De polder Zuidoord (gemeente Bernisse) wordt een nat natuurgebied aan de monding van het Spui, als onderdeel van de Natura 2000 gebieden. Het toekomstige moeraslandschap is gunstig voor vogels en een paaiplaats voor diverse vissoorten. De Quackpolder (gemeente Hellevoetsluis) wordt een nieuw recreatiegebied op Voorne-Putten-Rozenburg. Het gebied wordt omgevormd tot een natuurlijk landschap en is bedoeld voor recreatie. Het is echter nog niet zeker of de agrariërs hun bedrijven in de polder willen sluiten.

De gemeente Lansingerland realiseert een Landscheidingspark tussen de 22 VINEX-locaties in deze gemeente. De Vlinderstrik en het Triangelpark tussen de (geplande) woonwijken van Lansingerland en Rotterdam zijn voorbeelden van de inspanningen om groene grensgebieden aantrekkelijker en beter bereikbaar te maken.

De Entente Florale 2009 heeft gemeente Vlaardingen uitgeroepen tot Groenste Stad van Nederland 2009, met een rapportcijfer 8.6. De jury was onder de indruk van de natuur, het vooruitstrevende waterbeheer en de betrokkenheid van inwoners. Rotterdam heeft de tweede prijs met rapportcijfer 8.4 en krijgt de bijzondere waardering van de jury voor haar ambities en het herontdekken van de bijdrage van groen aan de leefbaarheid en vitaliteit van de stad. Zie ook www.ententeflorale.nl.

Het poldergebied tussen Rotterdam en Dordrecht wordt een 'groene long'. Nieuwe bruggen, fietspaden en een 'park-o-duct' over de snelweg bij Ridderkerk maken het eiland IJsselmonde beter bereikbaar. In het Programma Milieu Rotterdam 2008-2012

staat groen expliciet genoemd als onderdeel van het strategische doel 'een gezonde leefomgeving'.

De samenhangende visie van het RGSP2 op de groenblauwe structuur heeft tot gevolg dat van deze groenblauwe structuur 2.450 hectare in 2015 gereed moet zijn. Dit geldt voor projecten die de hoogste prioriteit hebben gekregen. Tot 2020 worden de projecten van de tweede en derde prioriteit gerealiseerd. Tot en met 2010 zal ongeveer 1.000 hectare zijn gerealiseerd. Uit een evaluatie van het RGSP2 blijkt onder andere dat ná 2013 de uitvoering van plannen stagneert. Tot de nieuwe inzichten op het regionaal groen behoren onder andere programma's die de binding tussen stad en landschap herstellen.

Het gaat landelijk met veel soorten slecht, ondanks de doelstelling dat de biodiversiteit niet achteruit moet gaan. Biodiversiteit is de rijkdom aan verschillende soorten flora en fauna. Een aantal indicatoren laat dit ook zien, hoewel er bij de vlinders juist een duidelijke vooruitgang te zien is. Dit kan gemonitord worden door weer te geven hoeveel soorten er van een bepaalde groep voorkomen. De indicatoren in dit hoofdstuk vergelijken de regionale trend met de landelijke trend. Informatie over de aanwezigheid van beschermde soorten is te vinden bij de Gegevensautoriteit Natuur, zie www.gegevensautoriteitnatuur.nl.

Bureau Stadsnatuur Rotterdam (bSR) heeft in 2009 rapporten en verkennende onderzoeken (quickscans) gepubliceerd over monitorresultaten, onder andere over vleermuisonderzoeken op diverse locaties, zie www.bureaustadsnatuur.nl.

De aanleg van de Tweede Maasvlakte heeft gevolgen voor de natuur. Naar aanleiding van het Milieu Effect Rapport Maasvlakte 2 worden maatregelen getroffen om de nadelige effecten voor de natuur zoveel mogelijk te beperken. Uit voorzorg worden de verwachte negatieve effecten die dit nieuwe haven- en industriegebied met zich meebrengt gecompenseerd. Deze compensatie verloopt via het Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR). De aanleg van de Tweede Maasvlakte wordt met een uitgebreid monitoringsprogramma gevolgd.

Een van de compensatieprojecten is de aanleg van een natuurgebied boven Hoek van Holland en is uitgevoerd door de Delflandse Kust. Zie www.delflandsekust.nl. Het Zuid-Hollands Landschap ziet erop toe dat er over tien tot twintig jaar een 'vochtige duinvallei' is ontstaan.

Toekomstige ontwikkelingen

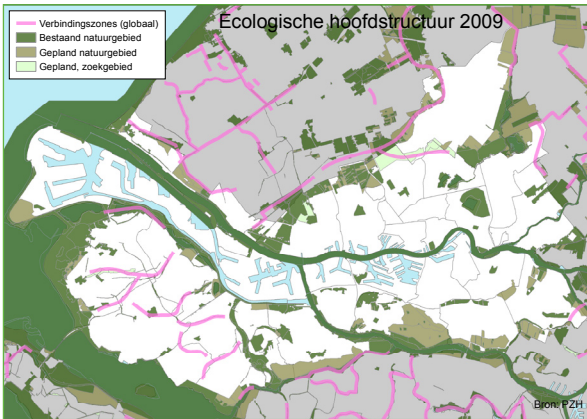
In de nabije toekomst zal de status van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) worden aangescherpt, onder meer om de duurzame instandhouding van biodiversiteit in de EHS beter te garanderen. Belangrijk voor de regio Rijnmond is dat alle grote rijkswateren waaronder de Nieuwe Waterweg, naast hun transportfunctie, zijn aangemerkt als EHS.

Op regionaal niveau wil de provincie Zuid-Holland meer afstand nemen en de verschillende instanties laten samenwerken om de recreatie- en natuurdoelen te halen. Nu zijn er veel instanties los van elkaar werkzaam, zoals terreinbeheerders, de gemeenten en recreatieschappen. Samenwerking is daarbij nodig want de kans op versnippering is groot.

De Haringvlietsluizen worden op een kier gezet. Door die kier ontstaat er weer een overgangsgebied van zout naar zoet water. Verdwenen planten en dieren zullen naar verwachting terugkomen in het gebied. Voorbeelden zijn de zalm en de zeeforel die dan de sluisen weer kunnen passeren.

Bureau Stadsnatuur Rotterdam zal eind 2010 alle onderzoeken van de afgelopen vijf jaar digitaal beschikbaar stellen. Vervolgens zal aan de ontsluiting en koppeling met de nationale database van de Gegevensautoriteit Natuur worden gewerkt.

Om een goede vergelijking mogelijk te maken, is het noodzakelijk om landelijk en regionaal met dezelfde maat te meten. Wanneer periodiek de waarde van een biodiversiteitsindex wordt bepaald, kan na verloop van tijd worden vastgesteld of er sprake is van een trendmatige toe- of afname hiervan. Een veelgebruikte index is de Simpson index. In 2010 wordt binnen MSR onderzocht welke indicatoren er in het hoofdstuk Groen en natuur noodzakelijk zijn en op welke wijze deze indicatoren opgenomen kunnen worden. ■

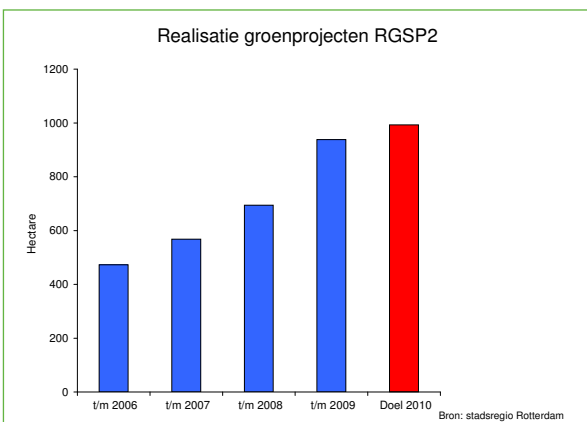

Beleid/doel Het beleid is erop gericht dat uiterlijk in 2013 de (provinciale) ecologische hoofdstructuur (PEHS) is versterkt en verbindingen tussen de gebieden zijn gerealiseerd.

Toelichting De kaart toont de ligging van de (potentiële) natuurgebieden in de regio en de direct omliggende gebieden alsmede een indicatie van de te realiseren verbindingen. In de licht- en middelgroen gekleurde gebieden moet nog natuurgebied gerealiseerd worden. De realisatie gebeurt door uitvoering van het Regionaal Groenblauw Structuurplan 2. Dit plan is op koers, maar staat voor de komende jaren onder druk omdat procedures langer duren dan verwacht.

Conclusie De kaart maakt, aan de hand van de zoeklocaties en de geplande gebieden, inzichtelijk waar de regio zich voor 2013 nog moet inspannen om de doelstellingen te realiseren.

8023

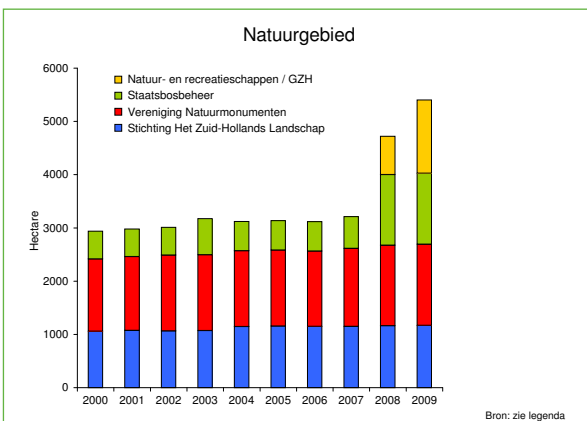

Beleid/doel Het Regionaal Groenblauw Structuurplan 2 (RGSP2) streeft naar realisatie van een samenhangende structuur van natuur- en recreatiegebieden in 2020. Hierbij is onderscheid gemaakt in prioriteiten. In 2010 moet 993 hectare zijn aangelegd en moet er 2.354 hectare uitvoeringsgereed zijn. Uitvoeringsgereed betekent dat de bestemmingsplanprocedure is afgerond en dat gestart kan worden met de inrichting van het gebied. Het RGSP2 is in samenwerking tussen de provincie Zuid-Holland en de stadsregio Rotterdam opgesteld en is ook onderdeel van het Ruimtelijk Plan Regio Rotterdam 2020 (RR2020).

Toelichting In de grafiek is de doelstelling weergegeven voor 2010 en de realisatie tot en met 2009. De doelstelling van 18 kilometer fietspad (het rondje Voorne) wordt met de inmiddels aangelegde 13 kilometer als afgerond beschouwd.

Conclusie Inmiddels is er in 2009 938 hectare van de 993 hectare gereed. De verwachting is dat de doelstelling van 2010 gehaald zal worden.

3098

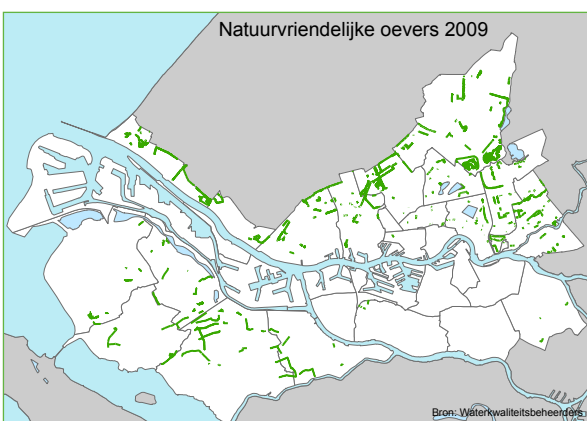

Beleid/doel Doel is de huidige bijzondere natuurwaarden te handhaven en het areaal natuurgebied te vergroten.

Toelichting In de figuur is het areaal aan natuurgebied binnen Rijnmond aangegeven dat in beheer is bij de Vereniging Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, de natuur- en recreatieschappen en bij de stichting Het Zuid-Hollands Landschap.

Conclusie Het areaal natuurgebied is in 2009 met 680 hectare toegenomen. De toename wordt vrijwel volledig veroorzaakt door de toevoeging bij de natuur- en recreatieschappen binnen Rijnmond. Vooral de recreatieschappen Rottemeren en Midden-Delfland hebben meer areaal aan natuurgebied in beheer gekregen.

5037

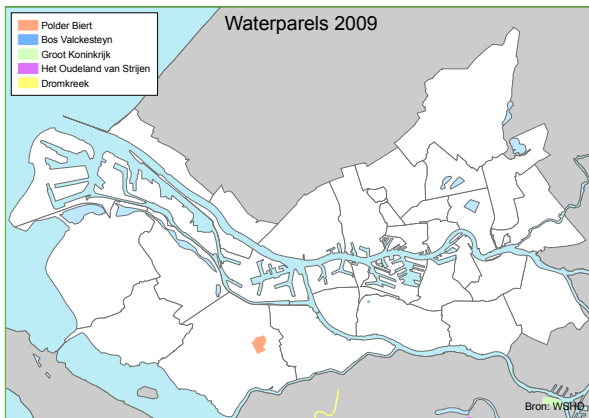

Beleid/doel De aanleg van natuurvriendelijke oevers heeft tot doel om zowel de waterkwaliteit als de natuurkwaliteit te verbeteren. Waterkwaliteitsbeheerders en gemeenten kunnen doelstellingen opnemen in hun Waterplannen en Natuurplannen.

Toelichting Op de kaart is de ligging van natuurvriendelijke oevers in de beheersgebieden van het Waterschap Hollandse Delta, het Hoogheemraadschap van Delfland en het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard aangegeven. Het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard werkt nog aan het bijwerken van de kaart.

Conclusie Het areaal aan natuurvriendelijke oevers groeit gestaag.

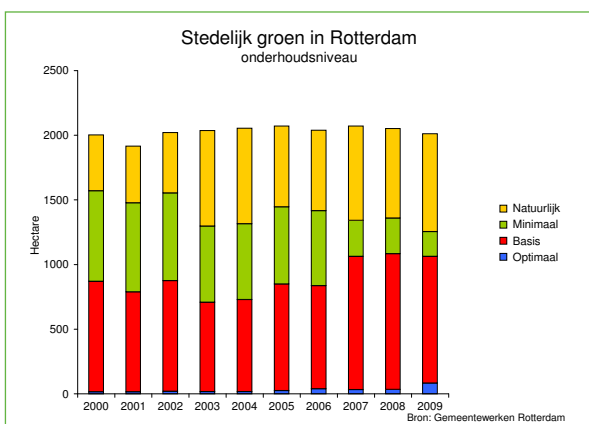
1047

Beleid/doel Als aanvulling op het ambitieniveau voor waterlichamen onder de Europese Kaderrichtlijn Water (EKR), willen de provincie Zuid-Holland en de Zuid-Hollandse waterbeheerders gebieden met bijzondere aquatische natuurwaarden aanvullend beschermen en ontwikkelen.

Toelichting Deze locaties worden waterparels genoemd. Het zijn gebieden met hoge huidige en potentiële natuurwaarden in en rondom het oppervlakte-watersysteem.

1064

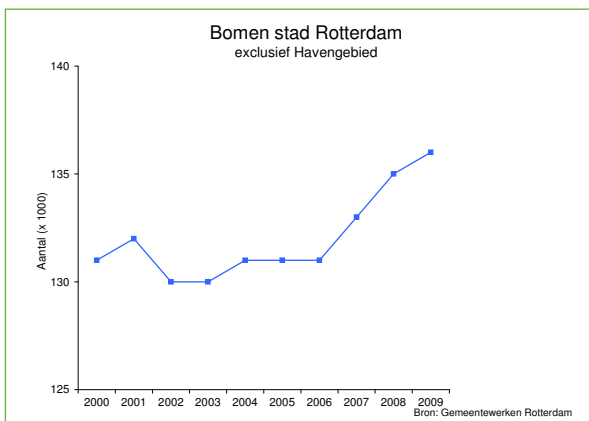

Beleid/doel Doel is de leefbaarheid van de stad Rotterdam te bevorderen door uitbreiding van het areaal openbaar groen en het scheppen van voorwaarden voor natuurontwikkeling door natuurlijk onderhoud van groen.

Toelichting De onderhoudsniveaus zijn optimaal, basis-, minimaal en natuurlijk onderhoud. Van natuurlijk groen is sprake wanneer gericht natuurbeheer wordt toegepast op stedelijk groen.

Conclusie Het totaal areaal aan stedelijk groen is in 2009 licht afgenomen. De hoeveelheid minimaal onderhouden groen is verder gedaald ten gunste van het groen dat natuurlijk wordt onderhouden. Tevens is het areaal optimaal groen de afgelopen jaren door beleidswijzigingen flink toegenomen. De grote verschillen zijn ontstaan in het Zuiderpark na de herinrichting en in het stadscentrum met de inzet van het centrumplan op een hoge kwaliteit van inrichting en onderhoud.

3031

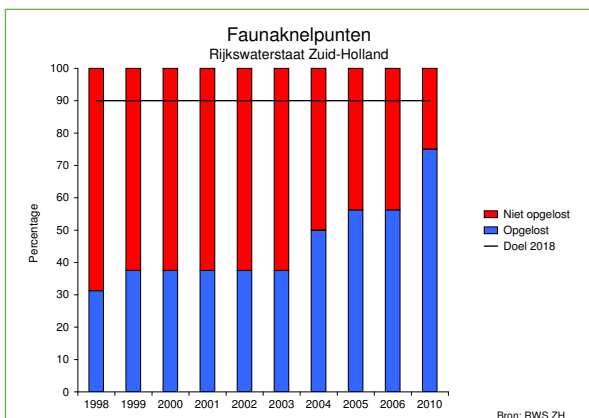

Beleid/doel Doel is de leefbaarheid van de stad Rotterdam te bevorderen door uitbreiding van het areaal openbaar groen en het scheppen van voorwaarden voor natuurontwikkeling door natuurlijk onderhoud van groen.

Toelichting In 2003 heeft de gemeente het onderhoudsniveau in het beheersysteem geactualiseerd. Hierdoor is in dat jaar de hoeveelheid natuurlijk onderhouden groen toegenomen.

Conclusie Het aantal bomen in de gemeente Rotterdam stijgt de laatste jaren aanzienlijk.

3037

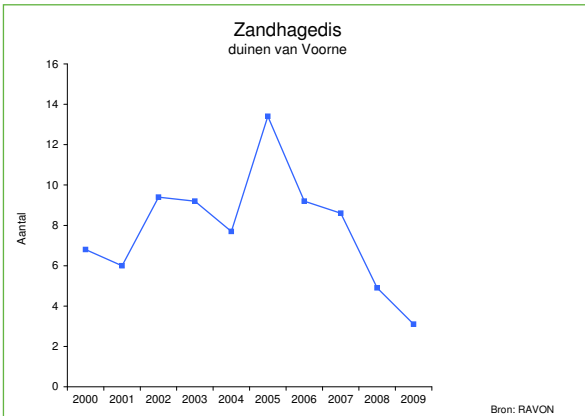

Beleid/doel Landelijk beleid is erop gericht versnippering van de natuur door rijksinfrastructuur tegen te gaan. Rijkswaterstaat Zuid-Holland heeft in de regio zestien knelpunten bij rijkswegen geïnventariseerd en zich tot doel gesteld 90% hiervan voor 2018 op te lossen door de aanleg van faunapassages.

Toelichting Een inventarisatie van faunaknelpunten in de stadsregio in 1993 liet 73 knelpunten zien. Hieronder vallen tevens knelpunten door lokale en regionale infrastructuur en door spoorwegen. Het bleek echter niet mogelijk betrouwbare informatie van alle betrokkenen te krijgen. In de figuur is de voortgang van het oplossen van de knelpunten bij Rijkswaterstaat aangegeven.

Conclusie In de jaren tussen 2006 en 2010 heeft Rijkswaterstaat vier knelpunten opgelost. In totaal zijn nu twaalf van de zestien knelpunten opgelost.

3016

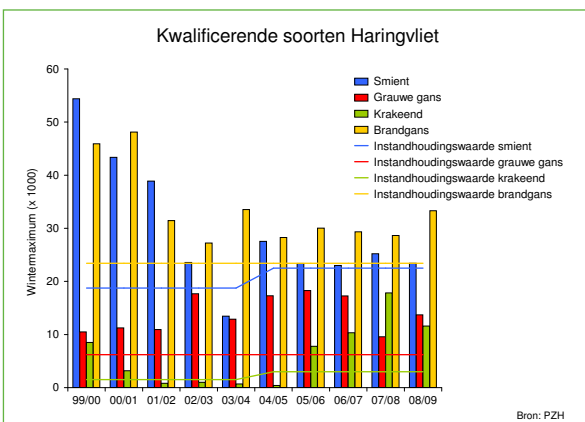

Beleid/doel Doel is instandhouding, herstel en ontwikkeling van natuurlijke en landschappelijke waarden.

Toelichting De zandhagedis is een indicatorsoort voor het duinlandschap. De figuur toont het gemiddelde aantal waargenomen zandhagedissen in de duinen van Voorne per inventarisatie. Stichting RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland) stelde de Nederlandse rode lijst voor reptielen op conform criteria van de International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN). Bestaande soortgroepen worden getypeerd op een schaal die uiteenloopt van 'gevoelig' tot 'ernstig bedreigd'. De typering van de zandhagedis binnen die schaal is die van 'kwetsbaar'.

Conclusie Het aantal aangetroffen zandhagedissen neemt sinds 2005 af, hoogst waarschijnlijk als gevolg van de habitatverbetering. Dat lijkt tegenstrijdig, maar er zijn veel jeugdige exemplaren waargenomen, waarmee het herstel al lijkt ingezet.

4026

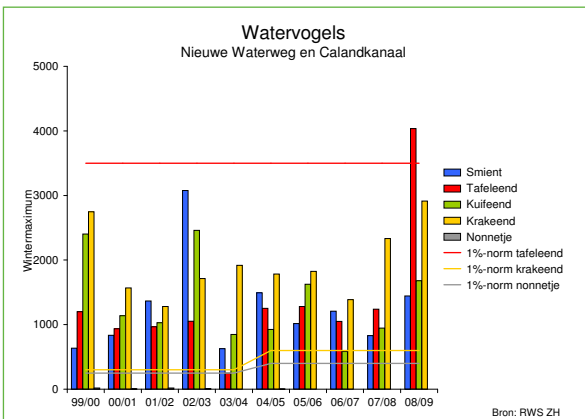

Beleid/doel Wanneer in een seizoen meer dan 1% van de gehele Noordwest-Europese populatie in een gebied voorkomt, wordt dat gebied aangemerkt als 'wetland van internationale betekenis' (Ramsar-conventie 1975). In de aanwijzingsbeschikking Vogelrichtlijngebied Haringvliet zijn instandhoudingswaarden opgenomen, uitgedrukt in aantallen keren dat de 1%-norm van de betrokken vogelsoort bereikt wordt. Die gelden onder andere voor de grauwe gans, de brandgans, de smient en de krakeend.

Toelichting In het Haringvliet zijn geregeld grote aantallen watervogels te vinden. De weergegeven aantallen hebben betrekking op de hoogste maandtelling in de wintertelperiode, die loopt van oktober tot en met maart. Daarnaast toont de grafiek de instandhoudingswaarden voor deze watervogels.

Conclusie Het belang van het Haringvliet wordt onderstreept door de wintermaxima van genoemde vogelsoorten. Vanaf de wintertelperiode 2005/2006 overtreffen die aantallen ook de instandhoudingswaarden.

4045

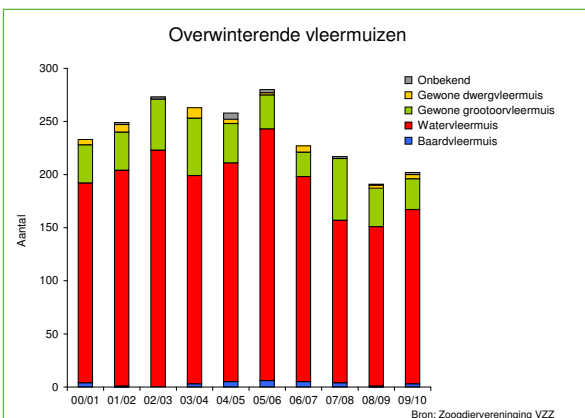

Beleid/doel Er is geen specifiek streefbeeld voor het aantal aanwezige watervogels in de regio.

Toelichting In de Nieuwe Waterweg en het Calandkanaal zijn regelmatig grote aantallen watervogels te vinden. In strenge winters, wanneer veel oppervlaktewateren dichtvriezen, lopen hier de aantallen hoog op, doordat watervogels er hun toevlucht nemen. De weergegeven aantallen watervogels zijn geteld in de wintertelperiode september tot en met april. Vanaf 2005 is de 1%-norm verhoogd in verband met veranderde populatiegroottes. De 1%-norm voor de smient en de kuifeend is niet weergegeven. De Nieuwe Waterweg en het Calandkanaal zijn zeer waardevol voor de watervogels, waardoor aan het 1%-criterium wordt getoetst.

Conclusie In de periode 2008-2009 overschreed het aantal krakeenden en tafeleenden de 1%-norm. Nonnetjes zijn in 2009 nauwelijks waargenomen. Er is de laatste drie jaar een stijgende lijn te zien in het aantal watervogels.

1051

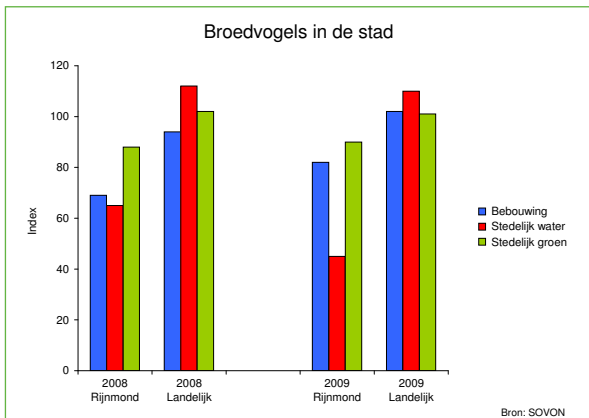

Beleid/doel Doel is de populatie van overwinterende vleermuizen in stand te houden. Vleermuizen vallen onder de Habitatrichtlijn en moeten als zodanig beschermd worden.

Toelichting Rijnmond kent twaalf objecten waar sinds 1994 jaarlijks overwinterende vleermuizen worden geteld. De aantallen zijn vergelijkbaar omdat methode en manier van zoeken steeds gelijk bleven. De vleermuizen in Rijnmond doen het de laatste vijf jaar slechter dan de landelijke trend.

Conclusie Het aantal overwinterende vleermuizen is ten opzichte van de winter 2005/2006 fors gedaald; van 280 naar 203 dieren. De grootoorvleermuis ging verder achteruit, bij de watervleermuis is er sprake van een licht herstel en de baardvleermuis doet het ook weer iets beter, maar blijft uiterst kwetsbaar. De strengere winter heeft ogenschijnlijk geen invloed gehad op de aantallen vleermuizen in de bunkers.

8029

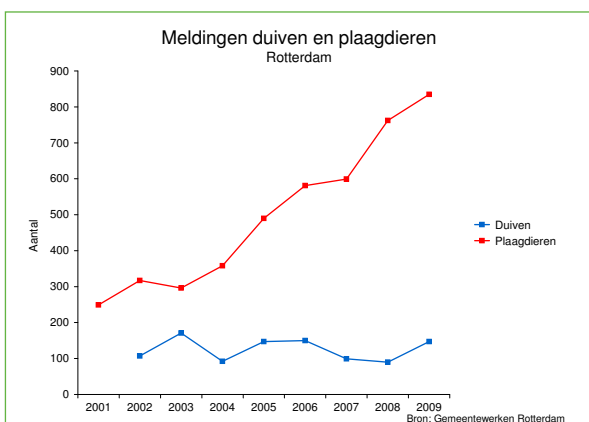

Beleid/doel Op grond van de Flora- en faunawet worden alle vogels in Nederland beschermd. Diverse actoren, waaronder gemeenten, spannen zich in om de achteruitgang van biodiversiteit in het stedelijk gebied binnen enkele jaren tot staan te brengen.

Toelichting In basisjaar 2007 is het Meetnet Urbane Systemen (MUS) onder beheer van SOVON Vogelonderzoek Nederland gestart. Dit volgt de ontwikkeling van de aantallen broedvogels in bebouwde gebieden. De grafiek geeft de indexcijfers weer van drie soortgroepen stedelijke broedvogels binnen Rijnmond. De grafiek laat ook de indexcijfers zien voor heel Nederland, waardoor vergelijking mogelijk is. Zie ook indicator 8035. Alle overige broedvogels staan op www.msronline.nl.

Conclusie Alle soortgroepen stedelijke broedvogels binnen Rijnmond doen het in 2009 minder goed dan in de rest van Nederland. De broedvogels in bebouwing nemen toe, die van stedelijk groen blijven ongeveer gelijk en die van stedelijk water dalen.

8036

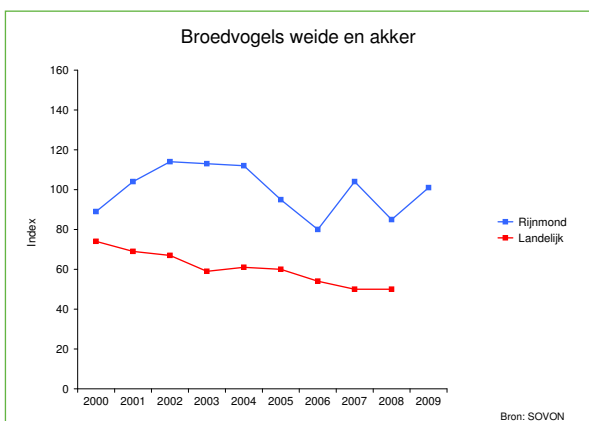

Beleid/doel Doel is overlast door dieren in het stedelijk gebied te beperken.

Toelichting In de grafiek zijn de meldingen in Rotterdam over duiven en plaagdieren weergegeven. De paar meldingen over andere vogels worden ook onder duiven geregistreerd. Onder plaagdieren worden voornamelijk meldingen over ratten geregistreerd. In de stad heerst een onevenwichtig ecosysteem. Er is een te groot voedselaanbod waardoor grotere populaties duiven en plaagdieren hier beter kunnen gedijen dan in het wild. Dit wordt veroorzaakt door verkeerd gedrag van mensen (voeren en vuilnis) maar is ook eigen aan het stedelijk gebied (veel schuilplaatsen).

Conclusie Het aantal meldingen over duiven in 2009 is 147, waardoor het dalende trend niet is voortgezet. Over ratten wordt steeds vaker melding gemaakt.

4000

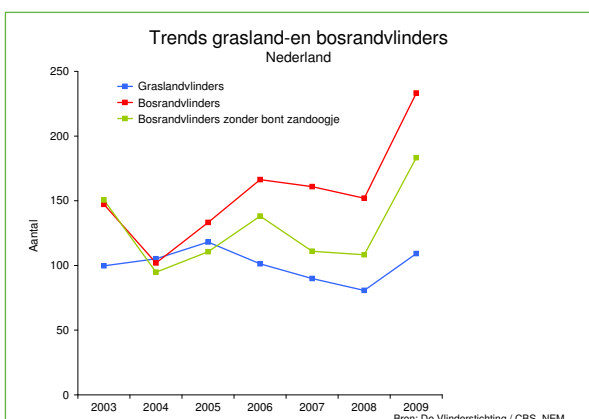

Beleid/doel Doel is het in stand houden, herstellen en ontwikkelen van natuurlijke en landschappelijke waarden.

Toelichting De figuur toont de index voor de aanwezigheid van soortgroepen broedvogels van het terreintype weide en akker in Rijnmond. De grafiek biedt ook een vergelijking met de landelijke trend van de afgelopen jaren, maar het landelijke cijfer voor 2009 is nog niet bekend. Meer broedvogels staan op www.msronline.nl. De conclusie is gebaseerd op cijfers vanaf 1990. Vanwege de overzichtelijkheid worden alleen de laatste tien jaar in de grafiek opgenomen.

Conclusie In Rijnmond is de index over langere termijn gezien, stabiel/ fluctuerend. Landelijk is er een matige afname van de broedvogels van weide en akker te zien. Die landelijke afname hangt samen met de intensivering van de landbouw in zowel weide- als akkergebieden.

8035

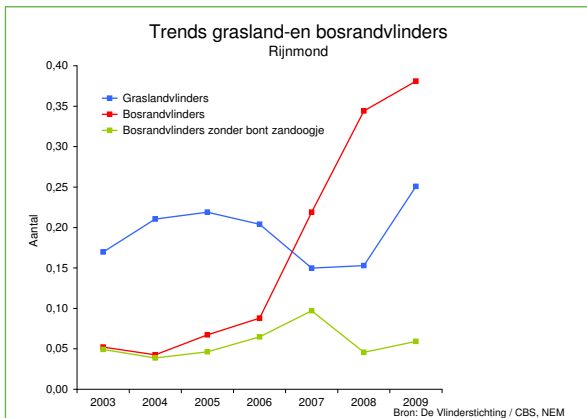

Beleid/doel Het doel is de bestaande natuurwaarden in het stedelijk gebied te handhaven.

Toelichting Het aantal waargenomen vlinders per telling is berekend en in een grafiek weergegeven. Dit betreft graslandvlinders (argusvlinder, bruin blauwtje, bruin zandoogje, hooibeestje, icarusblauwtje, kleine vuurvlinder en zwartsprietdikkopje) en bos(rand)vlinders (boomblauwtje, citroenvlinder, eikenpage, gehakkelde aurelia, koevinkje, landkaartje en oranjetipje). De waarden van de regionale en landelijke trendlijnen zijn van verschillende orde. Zie voor vlinderroutes www.msronline.nl.

Conclusie De trend van de bos(rand)vlinders (zonder bont zandoogje) verloopt in Rijnmond en Nederland vergelijkbaar. De graslandvlinders laten landelijk gezien een opleving in 2009 zien. Het icarusblauwtje doet het landelijk minder goed dan in Rijnmond. De argusvlinder verdwijnt uit Oost Nederland, maar neemt de laatste twee jaar toe in het Rijnmondgebied.

1062

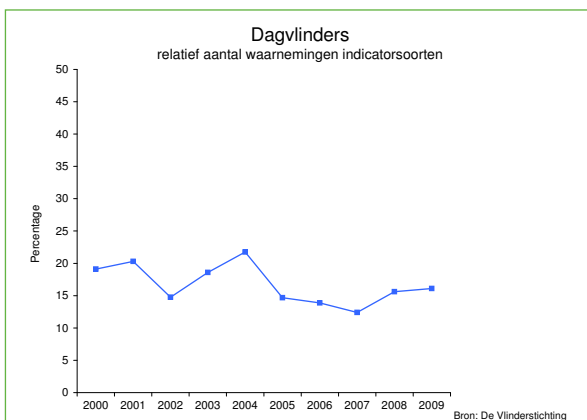

Beleid/doel Het doel is de bestaande natuurwaarden in het stedelijk gebied te handhaven.

Toelichting Het aantal waargenomen vlinders per telling is berekend en in een grafiek weergegeven. Dit betreft graslandvlinders (argusvlinder, bruin blauwtje, bruin zandoogje, hooibeestje, icarusblauwtje, kleine vuurvlinder en zwartsprietdikkopje) en bos(rand)vlinders (boomblauwtje, citroenvlinder, eikenpage, gehakkelde aurelia, koevinkje, landkaartje en oranjepipje). De waarden van de regionale en landelijke trendlijnen zijn van verschillende orde. Zie voor vlinderroutes www.msronline.nl.

Conclusie De trend van de bos(rand)vlinders (zonder bont zandoogje) verloopt in Rijnmond en Nederland vergelijkbaar. In Rijnmond is een toename van graslandvlinders te zien, maar minder sterk dan landelijk (indicator 1062). De trend van de graslandvlinders is overeenkomstig met indicator 5055. De opleving kan veroorzaakt worden door de toename van het icarusblauwtje. De argusvlinder neemt toe in het Rijnmondgebied.

1061

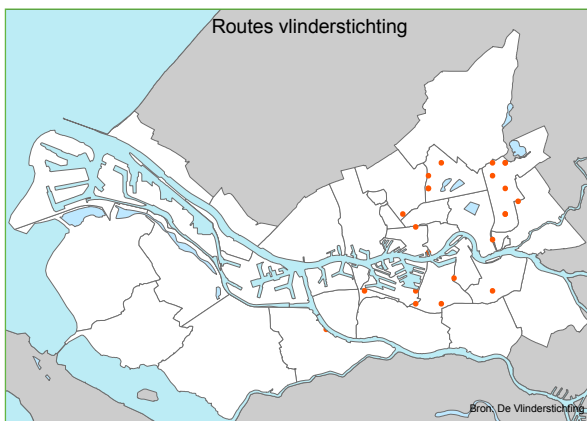

Beleid/doel Het doel is de bestaande natuurwaarden in het stedelijk gebied te handhaven.

Toelichting Er is een overzicht gemaakt van het relatieve voorkomen van vijf dagvlindersoorten die karakteristiek zijn voor natuurlijk stedelijk gebied, namelijk landkaartje, bruin blauwtje, icarusblauwtje, hooibeestje en bruin zandoogje. De aanwezigheid van deze soorten vormt een goede indicator voor de kwaliteit van natuurlijk groen, zoals kruidenrijk grasland en bosplantsoen, in stedelijke gebieden. De grafiek toont het percentage waarnemingen van de vijf soorten ten opzichte van het totale aantal dagvlinderwaarnemingen.

Conclusie Het aandeel van de indicatorsoorten in Rijnmond lijkt door de jaren heen, ondanks fluctuaties, redelijk constant. Het relatieve aandeel in 2009 was met 16% redelijk, maar wel minder dan het langjarig gemiddelde dat op 17,3% ligt.

5055

Beleid/doel Het doel is de bestaande natuurwaarden in het stedelijk gebied te handhaven.

Toelichting Sinds 2003 worden er verspreid door de regio Rijnmond monitoringroutes gelopen voor dagvlinders. Dagvlindermonitoringroutes worden van 1 april tot 30 september eenmaal per week geteld. De tellingen moeten overdag plaatsvinden tussen tien en vijf uur en alleen bij goede weersomstandigheden (zon, temperatuur en windsnelheid). Er zijn 23 routes vanaf 2003 regelmatig geteld, verdeeld over twintig kilometerhokken.

Conclusie De vlinderroutes lopen in stedelijk gebied en zijn daarmee representatief voor het tellen van de vijf dagvlindersoorten die karakteristiek zijn voor natuurlijk stedelijk gebied, namelijk landkaartje, bruin blauwtje, icarusblauwtje, hooibeestje en bruin zandoogje.

1048

